

Masarykova univerzita v Brně
Pedagogická fakulta
Katedra speciální a inkluzivní pedagogiky

CVIČENÍ NA PODPORU VESTIBULÁRNÍ STIMULACE

Semestrální práce k předmětu: SPp505 Specializace: Poradenství, diagnostika a intervence u jedinců s mentálním postižením 2

Autor: Bc. Eva Rozinajová
Studijní program: PdF N-SPD Speciální pedagogika, magisterský
Studijní obory: PdF SPZP Speciální pedagogika
~~PdF SPPU Speciální pedagogika pro učitele~~
Ročník: 2.
Semestr: 3.
Brno

21. 10. 2019

???

Vestibulární rehabilitace

x

Vestibulární stimulace jako prvek BS

x

Metoda/terapie senzoričké integrace

x

Balanční cvičení

Projevy poruch zpracování vestibulárních podnětů:

- *strach a nejistota z pohybů (zvláště pokud se nohy nedotýkají země, mají potíže změnit směr a rychlost pohybu – přecitlivělost)*
- *neklidný sed, nadměrné pohybování*
- *Některé děti vyhledávají vestibulární podněty, což se projeví jako stereotypní chování. Jde například o houpání se nebo točení (Hilton, 2011; Koomar et al., 2007; Smith Myles et al., 2005).*

Zařazení VS do výuky

Základní škola speciální a Mateřská škola speciální v Novém Jičíně

- *„Vestibulární stimulační zařazení provedeme především pro zpestření výuky v tělovýchovných chvílích. Využíváme pohupování v dekách, v závěsných houpačkách a válcích. Jakákoliv změna polohy těla či hlavy výrazně podporuje zlepšení prostorové orientace dětí a kvalitnější zrakové vnímání.“*

Zařazení VS do výuky

Základní škola a Mateřská škola Kroměříž, F. Vančury

- *„Při vestibulární stimulaci využíváme pohupování v závěsných houpačkách. Jakákoliv změna polohy těla či hlavy výrazně podporuje zlepšení prostorové orientace dětí a kvalitnější zrakové vnímání.“*
- *„Ve vestibulární a vibrační oblasti hodně využíváme vodní lůžko, závěsné křeslo, vibrační podložku a ruční vibrační pomůcky.“*

Zařazení VS do výuky

Základní škola a Střední škola CREDO, o.p.s.

- *„Touto stimulací se rozumí aktivity vnímané žákem prostřednictvím ústrojí rovnováhy. Vhodná stimulace tohoto systému je jeden z předpokladů pro pohyb v prostoru, pro bipedální lokomoci a pro udržení postury těla. Vestibulární stimulace realizujeme např. prostřednictvím*
  - a) polohování (vleže, vsedě, změny poloh na vozíku či na lůžku);*
  - b) houpáním (houpačky, vaky, rehabilitační sítě);*
  - c) pasivním cvičením (pohyby hlavy nebo celého trupu);*
  - d) aktivním cvičením.“*

Zařazení VS do výuky

ZŠ NEULINGEROVA DAČICE

- *„Během vestibulární stimulace poskytujeme stimuly rovnovážnému ústrojí, zlepšujeme prostorou orientaci a vnímání pohybu. Využíváme především houpačky, trampolíny, vodní lůžko a závěsné houpací vaky.“*

Vestibulární stimulace

jako prvek bazální stimulace

- Kapounová 2007, str. 207: *„je zaměřená na uvědomování se změny polohy, prostorovou orientaci a vnímání pohybu pacienta.“*
- Domov Letokruhy: *„klientům s omezeným pohybem umožňuje stimulovat jejich rovnovážné ústrojí a informovat o poloze a pohybu v prostoru – technika ovesný klas, houpačka.“*
- Vítková 2001, str. 9: *„Vestibulární podněty zprostředkovávají člověku s těžkým postižením informace o poloze v prostoru, o pohybu celého těla v prostoru.“*

Indikace vestibulární stimulace

- Pro osoby:
  - upoutané na lůžko (dny 3+)
  - s omezenou možností pohybu
  - v komatu
  - se spasticitou

Podpora jedince prostřednictvím vestibulární stimulace

- Stálý přísun podnětů ke zpracování informace o poloze a pohybu
- Pravolevá, prostorová a časová orientace
- Stabilita a držení těla
- Stabilizace oběhového systému
- Svalový tonus
- Redukce závratí
- Pocit klidu, jistoty a bezpečí

Možnosti vestibulární stimulace

- Houpací/ kolébatvé pohyby, změna polohy těla za pomoci pohybu celého lůžka
- Otáčivé, lineární a statické pohyby
- Pohyb ovesného klasu v poli
  - *„Při Kornfeldübung terapeut klečí nebo sedí za klientem, pevně fixuje jeho tělo na svém těle, jeho hlavu má opřenou o jeho hrudník a provádí pohyb ve smyslu ležaté osmičky“ (Friedlová, 2015)*
- Polohování – mumie, hnízdo

Kurzy - VS

- IBS - Základní kurz Bazální stimulace®
  - PhDr. Karolína Friedlová
  - „*Součástí je nácvik praktických dovedností vestibulární stimulace*“
  - Základní kurz 4000 Kč, nastavbový 3500 Kč

- DA - BAZÁLNÍ STIMULACE I. - ZÁKLADNÍ KURZ
  - Bc. Helena Dvořáková
  - „*praktické provedení technik bazální stimulace - např. polohování do hnízda a do mumie - neurofyzilogická, zklidňující a povzbuzující koupel - somatická, vestibulární, vibrační a dýchací stimulace*“
  - Základní kurz 4700

Pro koho jsou kurzy určeny:

- *„poskytovatele zdravotní péče:*
- *poskytovatele sociálních služeb:*
- *učitele speciálních škol, asistenty pedagoga, speciální pedagog, vychovatel školských zařízení*
- *vyučující ve vzdělávacích programech výše zmíněných oborech“*

Terapie senzorické integrace

- Anna Ayres – 1968 (teorie senzorické integrace)
- vztah mezi zpracováním smyslových podnětů a chováním
- *„Základní ideou je poskytování a kontrolování smyslových vstupů, zejména vstupů pro taktilní, propioceptivní a vestibulární systém (ale i ostatní smysly), takovým způsobem, že si dítě bude spontánně formovat adaptivní odpovědi a integrovat příchozí smyslové informace“*
- MP a PAS mezi cílovými skupinami
- Teorie senzorické integrace vedla k využívání snoezelenu

Cílové skupiny terapie senzorické integrace

- Mentální a vícenásobné postižení
- Poruchy autistického spektra
- Demence
- Smyslové postižení
- Poruchy řeči
- Poruchy učení a chování
- Psychiatrické diagnózy
- Běžná populace
- Jiné cílové skupiny

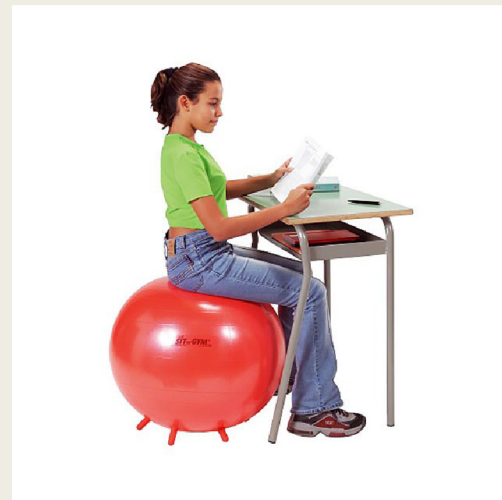

Principy senzoričké integrace

- *orientace na dítě,*
- *aktivní účast dítěte,*
- *individualizovaná péče,*
- *cílené aktivity,*
- *potřeba adaptivní odpovědi (přiměřená reakce na podnět),*
- *dominance aktivit zaměřených na proprioceptivní, vestibulární a taktilní systém,*
- *stanovení cíle – zlepšení zpracování a organizace vjemů,*
- *provádění SI trénovaným odborníkem.*

Kurz senzoričké integrace

- **Terapii** senzoričké integrace může provádět:
    - Ergoterapeut
    - Fyzioterapeut
    - Klinický logoped
  - Kurz: **Úvod do senzoričké integrace pro pomáhající profese v sociálních službách**
    - Určen pro:
      - Speciální pedagogy
      - Psychology
      - Vychovatele
      - Další pomáhající profese
- =po absolvování neprovádí terapii, ale METODU

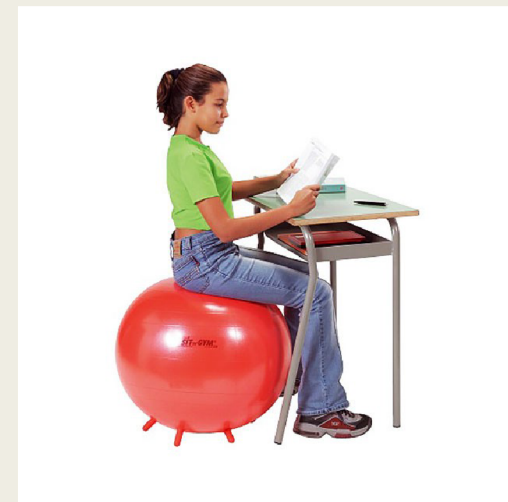
POMŮCKY PRO VESTIBULÁRNÍ SEZENÍ

POMŮCKY PRO VESTIBULÁRNÍ STIMULACI/ BALANČNÍ CVIČENÍ/ SI

TERAPEUTICKÉ VÁLCE

POMŮCKY PRO VESTIBULÁRNÍ STIMULACI/BALANČNÍ CVIČENÍ

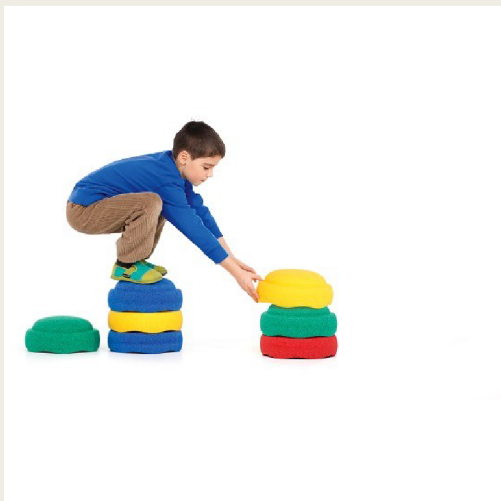
BALANČNÍ MÍČE

POMŮCKY PRO VESTIBULÁRNÍ STIMULACI/BALANČNÍ CVIČENÍ/ SI

BALANČNÍ PODLOŽKY/DESKY...

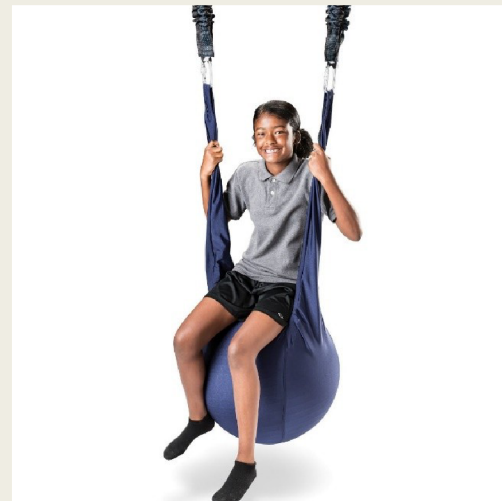
POMŮCKY PRO VESTIBULÁRNÍ STIMULACI/BALANČNÍ CVIČENÍ/ SI

BALANČNÍ PODLOŽKY/DESKY...

POMŮCKY PRO VESTIBULÁRNÍ STIMULACI/BALANČNÍ CVIČENÍ/SI

TERAPEUTICKÉ HOUPAČKY

POMŮCKY PRO VESTIBULÁRNÍ STIMULACI/BALANČNÍ CVIČENÍ/ SI

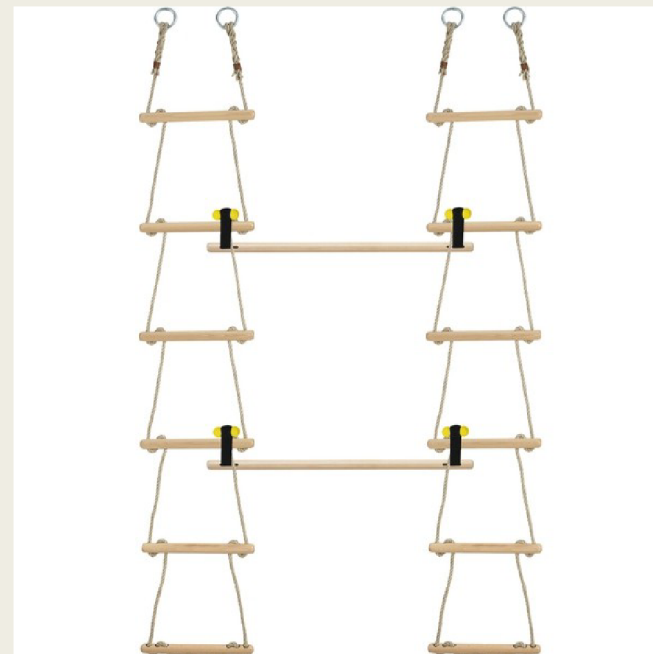
TERAPEUTICKÉ HOUPAČKY

POMŮCKY PRO VESTIBULÁRNÍ STIMULACI/ BALANČNÍ CVIČENÍ/ SI

TRAMPOLÍNY...

POMŮCKY PRO VESTIBULÁRNÍ STIMULACI/ BALANČNÍ CVIČENÍ/ SI

...A DALŠÍ

POMŮCKY PRO VESTIBULÁRNÍ STIMULACI/ BALANČNÍ CVIČENÍ/ SI

Zdroje

- Bazální stimulace - Domov Letokruhy, příspěvková organizace. *Úvod - Domov Letokruhy, příspěvková organizace* [online]. Copyright © 2019 [cit. 03.11.2019]. Dostupné z: <http://www.domov-letokruhy.cz/domov-se-zvlastnim-rezimem/nove-osetovatelske-metody/bazalni-stimulace/>
- Bazální stimulace I. - základní kurz. *Diakonická akademie, s.r.o.* [online]. Copyright © 2019 [cit. 21.10.2019]. Dostupné z: <https://www.diakonicka-akademie.cz/prima-prace-s-klienty/bazalni-stimulace-i-zakladni-kurz-44/>
- Bazální stimulace | www.credoskola.cz. *Základní škola a Střední škola CREDO, o.p.s* [online]. Copyright © 2019 Základní škola a Střední škola CREDO, o.p.s, [cit. 21.10.2019]. Dostupné z: <https://www.credoskola.cz/bazalni-stimulace>
- Bazální stimulace | ZŠ Neulingerova Dačice. *ZŠ Neulingerova Dačice | Internetové stránky ZŠ Neulingerova Dačice* [online]. Copyright © 2015. Server provozuje Základní škola Dačice, Neulingerova 108, 384 420 274, info [cit. 21.10.2019]. Dostupné z: <http://www.zsdacice.net/bazalni-stimulace/>
- Doplnková terapie – část pátá | ZŠ a MŠ Kroměříž, F. Vančury. *ZŠ a MŠ Kroměříž, F. Vančury | novinky z naší školy* [online]. Dostupné z: <http://msazskm.cz/2019/05/doplunkova-terapie-cast-pata-2/>

Zdroje

- FRIEDLOVÁ, K. *Bazální stimulace pro pečující, terapeuty, logopedy a speciální pedagogy*. 1. vyd. Frýdek-Místek: Kleinwächter, 2015
- KAPOUNOVÁ, G. *Ošetřovatelství v intenzivní péči*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007.
- VÍTKOVÁ, Marie a Jarmila PIPEKOVÁ, ed. *Terapie ve speciálně pedagogické péči*. 2. rozš. vyd. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-010-7.
- <https://3lobit.cz/uvod-do-teorie-senzoricke-integrace/>
- www.sensashop.cz
- Základní kurz Bazální stimulace® - INSTITUT Bazální stimulace®. *Institut bazální stimulace® - akreditované vzdělávací centrum* [online]. Copyright © INSTITUT Bazální stimulace [cit. 21.10.2019]. Dostupné z: <https://www.bazalni-stimulace.cz/nabidka/kurzy/zakladni-kurz/>
- Základní škola speciální a Mateřská škola speciální v Novém Jičíně - INSTITUT Bazální stimulace®. *Institut bazální stimulace® - akreditované vzdělávací centrum* [online]. Copyright © INSTITUT Bazální stimulace [cit. 21.10.2019]. Dostupné z: <https://www.bazalni-stimulace.cz/novy-jicin/>